A vér és vérkészítmények transzfúziójával kapcsolatos AIDS esetek elõfordulásának változásai Európában és az Egyesült Államokban 1985 és 1993 között

Cikk: Franceschi S. és mtsai - Brit. Med. J. 311, 1534, 1995.

Az AIDS vérrel és vérkészítményekkel való átvihetõségének veszélyét a 80-as évek elején ismerték fel, még a HIV felfedezése elõtt. 1983 és 1985 között számos rendszabályt vezettek be e terjedési mód meggátlására. E rendszabályokat azonban különbözõ mértékben és ütemben léptették életbe az Egyesült Államokban és az egyes európai országokban.

Bár több problléma nehezíti a különbözõ régiókban regisztrált AIDS incidencia összehasonlítását, szerzõk mégis megkísérelhik az európai országokban és az USA-ban a hemofíliás betegekben és a transzfúziós recipiensekben elõfordult AIDS esetek szisztematikus elemzését.

Európára vonatkozóan a WHO AIDS Adatbázisából, az USA-ra vonatkozóan pedig a CDC által vezetett AIDS Adatbázisból nyertek az adatokat. Azokat az európai országokat (így harainkat is), ahol 1985 és 1993 között kevesebb, mint 50 transzfúziós AIDS eset fordult elõ, kihagyták az elemzésbõl. Az adatokat az életkor szerint standardizálták, és korrigálták a bejelentésben mutatkozó késésre vonatkozóan is.

Eredmények
14 európai országot (Ausztria, Belgium, Dánia, Franciaország, Németország, Görögország, Olaszország, Hollandia, Portugália, Románia, Spanyolország, Svédország, Svájc és az Egyesült Királyság) vettek be a vizsgálatba. Ezekben az országokban 1985 és 1993 között összesen közel 6000, transzfúzióval összefüggõbe hozható AIDS megbetegedés fordult elõ, 2391 hemofíliásokban, 3126 pedig transzfúziós recipiensekben. Az Egyesült Államokban 1985 és 1992 között 2401 AIDS esetet regisztráltak a hemofíliásokban, 5623 esetet pedig a transzfúziós recipiensek között. Az összes AIDS esetnek a transzfúziós AIDS esetek két országban (Görögország 12,2%, Románia 23,9%) több mint 10%-át, a többi országban általában 3-6%-át képezték.

A legtöbb európai országban a transzfúzióval asszociált AIDS esetek évi incidenciája a 1.2 éven alulnak közötti 0,5/millió, a felsõtteknek közötti 1-2/millió volt. Az USA-ban 1/millió, illetve 3/millió incidenciát találtak.

A legkényszerõsebb következtetõsnek az incidencia alakulásának elemzéseiből vonhatók le. Szerzõk három idõszakot (1985-87, 1988-90, 1991-93) hasonlítottak össze, külön elemezve a gyermekek és a felnõttek, illetve a hemofíliások és a transzfúziós recipiensek adatait. A gyermekekben a legmagasabb incidenciát az elõ két idõszakban találták. 1991-1993-ra az incidencia minden országban, kivéve Romániát (16/millió) 1/millió alá csökkent. 0,5 és 1/millió közötti incidenciát Franciaországban, Portugáliában és Belgiumban találtak.

A felnõttek között a legmagasabb incidencia értéket (2,3, 5,1 és 5,1/millió a három vizsgált idõszakban) Franciaországban érzelhék, mely megfelelt az USA-ban az azonos idõszakokban talált (3,5, 5,4 és 5,0/millió) incidenciának. Az incidencia legmagasabb értékét az 1988-90-es idõszakban érte el több európai országban (Svédország, Svájc, Franciaország) és az USA-ban is, más országokban azonban (Dánia, Olaszország, Portugália, Spanyolország) a növekedés még az 1991-93-as idõszakban is folytatódott. Kisebb különbségek voltak észlelhetõk e tekintetben a hemofíliások és a transzfúziós recipiensek között. Az elõbbi csoportban több országban, (pl. Ausztriában, Franciaországban és Görögországban) is folytatódott az AIDS incidencia növekedése 1991-93-ig. Ezzel ellentétben a transzfúziós recipiensek között ugyanebben az idõszakban már jelentõs csökkenés mutatkozott szinte az országokban.

Megbeszélés
A vér és vérkészítmények alkalmazásával kapcsolatos AIDS elõsorban a 80-as évek közepéig jelentett nagy problémát Európában. Két olyan európai ország van, ahol a transzfúzióval asszociált AIDS esetek száma igen magas volt. Az egyik ilyen ország Románia, ahol a HIV gyermekek közötti terjedése elsõsorban a vér és vérkészítmények helytelen indikációk alapján történõ használatának, illetve nosocomialis infekcióknak volt tulajdonítható. A másik Franciaország, ahol a cikk szerzõi szerint ezért (legalábbis részben) a HIV szûrõvizsgálati tesztek elõbbesett bevezetése a felelõs. E két ország kivételével földrészünk minden országában lényegesen alacsonyabb volt a transzfúzióval kapcsolatos AIDS esetek száma egy millió lakosra számolva, mint az USA-ban.

Az, hogy a hemofíliás betegekben és a transzfúziós recipiensekben a 90-es évek közepére csökkenni kezdett vagy legalábbis nem nõtt tovább az AIDS esetek száma, arra mutat, hogy az 1984 óta bevezetett ellenõrzési eljárások, ill a vérkészítmények vírus-inaktiválói kezelése valóban kedvezõ hatásának bizonyultak. Mind Európában, mind az Egyesült Államokban ezek a kedvezõ hatások elsõkõrt a gyermekekben jelentkeztek, mivel náluk aránylag rövid az infekció és az AIDS kifejlõdés közötti

inkubáció idõ. A felnõttek között azonban több országban, mint pl. Dániában, Olaszországban és Spanyolországban még a 90-es évek elején is növekedési tendenciát mutatott a transzfúzióval kapcsolatos AIDS esetek száma.